

Psichikos ligonio įkaitai priversti gyventi košmare

Alfa.lt

Autorius: Kazys Kazakevičius | „Lietuvos žinios“

2011-08-09

Periodiškas: Nenurodyta. **Tiražas:** Nenurodyta. **Šaltinio tipas:** TOP 10

Kudirkos Naumiesčio centre, prie pat bažnyčios, esančio daugiabučio namo gyventojai tapo psichikos negalia turinčio žmogaus įkaitais.

„Kol nebuvo išvežtas į ligoninę, pasigriebęs peilį jis gąsdino ir tikino, kad mūsų visų čia tuoj neliks. Tad nebegalėjome nakvoti namie. Dabar baiminamės, kad grįžęs iš ligoninės jis pradės keršyti“, - LŽ sakė Šakių rajono Kudirkos Naumiesčio miestelio Tilto gatvės 10-ojo namo gyventojai. Jie kreipėsi į policiją, medikus, tačiau veltui. Bent trumpam sugebėjo pagelbėti tik savivaldybė. Žmonės įsitikino, kad psichikos negalia turinčio ligonio teisės svarbesnės už viso daugiabučio namo gyventojų gyvybes.

Tarsi beprotnamyje

Tuo metu, kai LŽ žurnalistas lankė šimtamečio Tilto gatvės namo gyventojus, Antanas (pavardė redakcijai žinoma - aut.) jau keletą dienų buvo gydomas vienoje krašto psichiatrijos ligoninių. Tačiau šio vyro kaimynai neabejoja, kad netrukus jis bus išleistas namo ir visų gyvenimas vėl virs košmaru.

„Įėjimas į mano butą įrengtas atskirai nuo visų kitų, esančių vienoje laiptinėje. Tačiau kaimynus kamuojančios bėdos nesvetimos ir man. Ar pabudusi naktį, ar ankstų rytą išėjusi į kiemą girdėdavau garsiai grojančią muziką ir šūkaujantį Antaną, tarsi šis su kuo nors kalbėtusi: nežinia ką keikdavo, nežinia kam dainuodavo. Jis vis kažką „matydavo“, su tuo kažkuo bendraudavo, nors iš tiesų bute būdavo vienas. Arba nusikvatodavo tokiu sunkiai suvokiamu balsu, kad kūnas pagaugais nueidavo“, - LŽ pasakojo Antano kaimynystėje gyvenanti Vida Baltrušaitytė.

Anot moters, anksčiau vyras, kai dar gyveno su šeima - žmona ir dviem sūnumis, buvo ramesnis, nes šie prižiūrėjo, kad jis laiku išgertų vaistus. Bet prieš keletą metų Antanas išvyjo iš namų žmoną su vaikais ir įjunko į taurelę. Nuo to laiko gyvenimas daugiabutyje tapo nebeįmanomas. Psichikos negalia turintis vyriškis dienomis miegodavo, o naktimis keldavo šurpų triukšmą. Šis košmaras truko ne vieną mėnesį.

Tačiau tai buvo dar ne visi išbandymai, tekę psichikos negalia turinčio žmogaus kaimynams. Penkiasdešimtmetis vyras pradėjo kabinėtis prie moterų ir merginų, teikti joms nešvankius pasiūlymus. Nemigos ir priekabių išvarginti žmonės ėmė bijoti naktį likti namie: vieni nakvojo pas giminaičius, kai kas išvažiavo į kitus miestus. V.Baltrušaitytės teigimu, nebūti namie vertė ir baimė, kad naktį Antanas gali padaryti ką nors baisaus. Mat šis ne vieną yra gąsdinęs peiliu, žadėjęs susidoroti su visais.

„Daugiabučiame name tas vyras jaučiasi esąs šeimininkas, o mes jam tik trukdome. Ne kartą girdėjome Antaną sakant, kad mūsų tuoj čia nebeliks. Tad niekas nežino, kada ir kas jam šaus į galvą“, - baisėjosi V.Baltrušaitytė.

Kaimynei pritarė ir Zofija Brazauskienė: „Jo kelyje geriau nesipainioti. Ypač neramus jis tampa išgėręs alkoholio.“

Kaimynų nerimas dėl sveikatos ar net gyvybės dar labiau sustiprėjo, kai jie, netyčia užėję į Antano butą, ant stalo išvydo pistoletą ir keletą šovinių.

Šauksmas tyruose

Daugiabučio gyventojai, neapsikentę nuolatinės įtampos ir baimės, ne kartą kreipėsi pagalbos į Šakių rajono policijos komisariatą, medikus. Tačiau tiek vieni, tiek kiti tikino esantys bejėgiai. „Kai atvažiuodavo policija ar greitosios medikai, Antanas užsidarydavo savo bute. Jėga veržtis į vidų pareigūnai nedrįsdavo. Kartą policininkai, pasistatę kopėčias, bandė lipti per langą, bet Antanas jų vos nesužalojo, nustūmė kartu su kopėčiomis“, - kalbėjo žmonės.

Kaimynai stebėjosi, kad atvažiuavę medikai ir policijos pareigūnai vien dalija jiems patarimus kentėti ir laukti, kol kas nors nutiks. Esą tik tuomet bus galima tramdyti gydymo vengiantį

psichikos ligonį.

Kliuvo ir seniūnui

Nuo neprognozuojamo Antano elgesio kentėjo ne tik aplinkiniai gyventojai. Kartą vyro agresija teko patirti ir Kudirkos Naumiesčio seniūnui Alfredui Puidai. Kai žmonės pradėjo skųstis, sykį jam pavyko susitarti su Antanu, įkalbėti vyriškį vėl gerti vaistus, o ne alkoholį. „Tačiau tai truko neilgai. Atsirado draugų, kurie įtikino jį vėl griebtis stikliuko. Tad po poros savaičių bandžiau antrą kartą pasikalbėti su Antanu, bet nuėjęs į jo namus gavau smūgį į galvą“, - sakė A.Puida. Seniūnas LŽ teigė negalintis suprasti, kodėl policija ir medikai paiso tik ligonio interesų, o ne kitų namo gyventojų teisių.

Prieš įstatymą visi lygūs

Tačiau Šakių rajono greitosios medicinos pagalbos stoties direktorius Rimgaudas Juozas Lebedžinskas ir Šakių rajono policijos komisariato (RPK) viršininkas Mindaugas Skruibis LŽ tikino, kad jų galimybes veikti labai riboja įstatymai. „Jei pacientas agresyvus, be policijos važiuoti nerizikuojame. Mūsų darbuotojai nemoka nei kovos, nei savignyos veiksmų. Medikai neturi pistoletų ar ašarinių dujų balionėlių, tik vienintelį ginklą - švirkštą. Tačiau jis skirtas žmogui gelbėti, o ne žaloti. Remiantis sveikatos apsaugos ministro įsakymu, tokių ligonių paėmimą turi organizuoti policijos pareigūnai. Mes atsakome tik už medicininę vežamojo priežiūrą, jo gyvybinių funkcijų palaikymą“, - kalbėjo R.J.Lebedžinskas.

Šakių RPK viršininkas M.Skruibis tvirtino, kad sprendimą, ką daryti su ligoniu, turinčiu psichikos sutrikimų, priima gydytojai, o policijos pareiga - užtikrinti medikų apsaugą. „Tačiau nevalia prievarta brautis į asmens gyvenamąjį būstą, viskas turi būti vykdoma remiantis įstatymais. Jokių išimčių negalime daryti net psichikos ligų kamuojamų žmonių atžvilgiu“, - dėstė M.Skruibis.

Siūlo gintis raštais

Valstybinio psichikos sveikatos centro Psichikos sveikatos skyriaus vedėja Rolanda Adlienė LŽ aiškino, kad kaimynai ar ligonio artimieji, pastebėję padidėjusią psichikos negalią turinčio žmogaus agresiją, turėtų kreiptis į policiją. „Geriausia raštu paprašyti pareigūnų užtikrinti saugumą ir nurodyti konkrečias aplinkybes. Kitą raštą reikėtų parašyti sveikatos priežiūros įstaigai, kad psichikos negalią turinčiam asmeniui būtų suteikta pagalba. Per tris dienas gavus teismo leidimą žmogų galima priverstinai paguldyti į ligoninę. Tačiau jei surašyti faktai nepasitvirtintų, atvykę medikai gali ir neišvežti jo į ligoninę“, - pasakojo R.Adlienė. Medikė pripažino, kad tokių pacientų gydymo į gydymo įstaigas kelias labai painus, bet kol kas vienintelis, jei psichikos negalią turintis asmuo nesutinka vykti į ligoninę.

Laukia, kol atsitiks nelaimė?

Šakių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas Algimantas Damijonaitis LŽ pasakojo, kad savivaldybės darbuotojai, sužinoję apie įvykius Kudirkos Naumiestyje, patys ėmėsi spręsti žmonių bėdą. „Tai ne savivaldos reikalas, bet namo gyventojai, nesulaukę pagalbos kitur, kreipėsi į mus. Juk negalėjome laukti, kol atsitiks nelaimė“, - sakė A.Damijonaitis.

Valdininkas įsitikinęs, jog įstatymai agresyviems psichiniams ligoniams pernelyg liberalūs. Jis ironizavo, kad Antanas masinių žudynių gal ir nebūtų surengęs, tik kokį nors vieną primušęs ar užmušęs. Tačiau ir to neturėtų būti. A.Damijonaičio nuomone, psichikos ligomis sergančių agresyvių žmonių gydymo tvarka turėtų būti griežtesnė. „Reikalaujama, kad ligonis sutiktų važiuoti gydytis. Tačiau ar daug alkoholikų prisipažįsta, jog jie - alkoholikai? Juk tokie pat yra ir psichikos ligoniai“, - įsitikinęs A.Damijonaitis.

O kol kas jis sakė netikintis, kad Tiltos gatvės gyventojai jau gali lengviau atsikvėpti. Mat Antanas vėl bus išleistas iš gydymo įstaigos, kaip būdavo ir anksčiau. Vieną ar du mėnesius žmonės galbūt gyvens ramiau, bet paskui scenarijus kartosis. „Jei Antanas nevartotų svaigalų, jo elgesys gal ir ilgiau nekeltų aplinkiniams rūpesčių. Tačiau kartu su vaistais vyras geria ir alkoholį. Todėl jo elgesys tampa neprognozuojamas. Nežinau, kaip užkirsti kelią nelaimei“, - gūžčiojo pečiais A.Damijonaitis.

Tobulins tvarką

Sveikatos apsaugos viceministrė Nora Ribokienė LŽ teigė, jog ministerija gauna prieštaringų skundų dėl psichikos ligonių. Vieni piktinasi, kad negali paguldyti sergančio asmens į gydymo įstaigą, jei šis nesutinka, kiti - kad gydomi žmonės, kurių neva nereikia gydyti. „Šiuo metu galiojančios Pirminio asmens psichikos būklės patikrinimo tvarkos apraše nustatyta, jog bendrosios praktikos ir kitos specializacijos gydytojai sprendžia, ar pacientui reikalinga neatidėliotina psichiatro pagalba. Jie privalo nedelsdami dėl to kreiptis į gydytoją psichiatrą“, - tvirtino viceministrė.

Pasak N.Ribokienės, policijos veiksmai taip pat aiškiai reglamentuoti teisės aktais. „Pareigūnai, įtardami sunkius asmens psichikos būklės sutrikimus, turi kviesti į pagalbą psichiatrus arba patys pristatyti žmogų į psichiatrijos įstaigą. Su agresyviu psichikos ligoniu policija privalėtų elgtis taip pat, kaip ir su kiekvienu asmeniu, keliančiu grėsmę viešajai tvarkai, savo ar aplinkinių sveikatai“, - kalbėjo valdininkė. Viceministrė akcentavo, kad Civilinis kodeksas aiškiai reglamentuoja sąlygas, kada asmuo gali būti paguldytas į psichiatrijos įstaigą. Priverstinio hospitalizavimo aplinkybės panašios visose ES valstybėse.

N.Ribokienė pažymėjo, kad Sveikatos apsaugos ministerija jau pateikė Seimui svarstyti Psichikos sveikatos priežiūros įstatymo pakeitimo projektą. Juo numatoma iš naujo peržiūrėti psichikos sveikatos priežiūrą reglamentuojančius teisės aktus. Priėmus naująjį įstatymo variantą bus parengta psichikos ligonio priverstinio hospitalizavimo tvarka ir konkrečiai nustatytos medikų bei policijos kompetencijos ribos priverstinio asmens hospitalizavimo atvejais.

http://www.alfa.lt/straipsnis/12110153/Psichikos.ligonio.ikaitai.priversti.gyventi.kosmare=2011-08-09_07-15